

W poszukiwaniu innowacyjnego modelu umowy o macierzyństwo zastępcze – wnioski de lege ferenda.

Projekt koncentruje się na poszukiwaniu optymalnych i innowacyjnych rozwiązań prawnych dla kształtowania umów o macierzyństwo zastępcze, wykorzystując doświadczenia europejskich porządków prawnych, porządku prawnego Stanów Zjednoczonych oraz porządku prawnego Izraela. Badania mają skutkować zaproponowaniem nowego modelu umowy o macierzyństwo zastępcze, który może zostać zastosowany w polskim systemie prawnym. Z umową o macierzyństwo zastępcze mamy do czynienia, gdy kobieta, która chce zająć w ciąży i urodzić dziecko robi to dla innej osoby lub osób, które zostaną rodzicami tego dziecka po urodzeniu. Projekt ma następujące cele badawcze: po pierwsze, jest to analiza problemów związanych z regulacjami umów o macierzyństwo zastępcze (problemy prawne i bioetyczne). Warto wspomnieć, że polskie prawo bezpośrednio nie regulowało kwestii umowy o macierzyństwo zastępcze do roku 2019. Pomimo wspomnianej nowelizacji (w 2019 r.) obecna regulacja polskiego systemu prawnego (również ta w kodeksie karnym w znowelizowanym art. 211a) jest krytykowana, jako źródło niejasności prawnych. Po drugie, celem projektu jest przeprowadzenie komparatystycznej, systemowej, funkcjonalnej i krytycznej analizy dotyczącej rozwiązań prawnych umów o macierzyństwo zastępcze w Stanach Zjednoczonych (jako najbardziej zróżnicowanych i rozwiniętych na świecie), w Europie (polski porządek prawny jest oparty na porządku prawnym romańskim i germańskim) oraz w Izraelu (specyficzny i innowacyjny model instytucji umowy o macierzyństwo zastępcze). Po trzecie, celem badań jest zaproponowanie innowacyjnego i oryginalnego podejścia do kształtowania umów o macierzyństwo zastępcze w taki sposób, aby jak najlepiej odnosiły się do występujących problemów prawnych i były spójne z polskim systemem prawnym.

Ze względu na złożoność projektu zastosowane metody muszą być zróżnicowane. Prace badawcze będą polegały głównie na analizie różnych rozwiązań prawnych występujących w Stanach Zjednoczonych, Europie i Izraelu, ale również na badaniu wcześniejszych regulacji dotyczących umów o macierzyństwo zastępcze. Takie podejście pozwoli na zrozumienie i interpretację obecnie występujących problemów i regulacji. Interdyscyplinarność projektu wymaga wykorzystania metod argumentacyjnych, w tym argumentacji filozoficznej, aksjologicznej i etycznej. Ponadto, zostanie zbadane orzecznictwo sądowe dotyczące instytucji umów o macierzyństwo zastępcze.

Z naukowego punktu widzenia powodem, dla którego podjęta została niniejsza tematyka jest potrzeba zaprezentowania kompleksowego opracowania dotyczącego możliwych rozwiązań prawnych w zakresie umów o macierzyństwo zastępcze oraz zaproponowanie oryginalnego i nowatorskiego modelu umowy o macierzyństwo zastępcze, która mogłyby zostać wprowadzone do polskiego systemu prawnego. Poza kilkoma ogólnymi i fragmentarycznymi opracowaniami dotyczącymi podstawowych zagadnień nie ma w Polsce monografii traktującej o wyżej wymienionych zagadnieniach. Jednakowoż silnym bodźcem do podjęcia badań są wyraźne niedostatki obecnej regulacji w prawie polskim.

Projekt będzie stanowił oryginalną i kompleksową analizę instytucji umowy o macierzyństwo zastępcze zawierającą przegląd występujących rozwiązań prawnych w Stanach Zjednoczonych, Europie i Izraelu oraz propozycje, w jaki sposób można je wykorzystać, aby stworzyć nowy innowacyjny model umowy o macierzyństwo zastępcze. Ponadto rozważania skupią się wokół możliwości wprowadzenia rzeczzonego modelu do polskiego systemu prawnego. Dlatego też, projekt ma wypełnić znaczną lukę w polskiej literaturze dotyczącą umów o macierzyństwo zastępcze. Ponadto, z powodu interdyscyplinarności, międzynarodowego charakteru, przyszłościowej natury podjętych badań, a także zastosowanej metodyki, projekt ma znaczenie nie tylko teoretyczne, ale pozwoli również na rozwiązanie problemów pojawiających się w praktyce.